

I karantän med mamma, 94+

Så fort jag hör att mamma är vaken ger jag henne dagens första medicin. Hon somnar om och jag passar på att jobba lite. Idag är det en fantastiskt vacker dag, den tjugonde av vår gemensamma karantän. Efter förmiddagsbestyren, när jag letat fram tandborsten och lite annat som hon gömt undan, går vi till skogen och mamma sitter länge i solen lutad mot den stora gamla eken. Här kan hon andas, slappna av och njuta av den natur hon älskar. Jag plockar vitsippor, de första. Inte många, mamma tycker inte om att jag tar för många. Jag undviker ett onödigt irritationsmoment.

Hon bröt lårbenet i höstas när hon, på gott humör efter en dispyt med dem som sköter grönyterna, skulle sparka till en fotboll som kom emot henne när barnen lekte mellan radhusen. Fysiskt är hon helt återhämtad, men hjärnan som nog redan sviktat ett tag, for illa av traumat med operation, smärta och sjukhusvistelse.

När vi kommer hem från skogen står maten från hemtjänsten utanför dörren. Så lämnas den varje dag nu, vi har av sagt oss alla besök. Hennes matsedel är fisk och vegetariskt. Hon skulle gärna byta ut de hårt processade vegetariska biffarna ibland mot något kött, från ett djur som hon vet haft ett bra liv, men en sådan valfrihet klarar inte systemet. Jag är glad att hennes matchvikt stigit med tio procent till 48 kilo under min omsorg.

När hon var inne på sin andra månad på korttidsboende, väntande på en permanent plats, gick det inte längre. "Hur kan vi låta mormor sitta inlåst i ett rum som ser ut som en väntsal på sjukhus när det enda hon vill är att klappa på träd?", uttalat av ett av barnbarnen bröt normaliseringsprocessen som var i full gång. Hon åkte på permission och kom aldrig tillbaka. Jag flyttade helt enkelt hem till henne, 33 mil från mitt eget hem. Tanken var att

vänja in henne och hemtjänsten. Det fungerade ändå ganska bra de få dagar jag lämnade henne för jobb. Men hon var förvirrad av att känna sig ensam och samtidigt hålla reda på alla tider för hemtjänstbesök. När hon inte ens ville gå in och titta på det boende hon till sist blev erbjuden, utan envist satt kvar i foajén, bestämde jag mig efter tre månader för att så smått börja flytta tillbaka hem till mig själv igen. Vi hade ju ändå varsitt liv.

Efter maten vill hon jobba i sin trädgård. Där finns alltid något att plocka med. Hon fräser när jag vill att hon behåller jackan på. Balansgången mellan stöd och respekt är svår. Jag klarar den inte alltid.

Jag hann precis flytta hem till mig själv på försök när jag insåg vartåt det barkade. Corona. Jag har bra spanare i min vänkrets och ganska bra luktsinne för skarpa lägen själv. Helt krasst är det så här: Jag vill inte hålla kvar min mamma på övertid, men jag vill, om jag kan, ge henne ett lugnt slut. I vanliga fall är döden nästan alltid lugn. Det har jag lärt mig som redaktör för begravningsbranschens tidning Memento. Andningssvårigheter är för mig inte kopplat till lugn.

Min särbo tog sig hem från sitt vinterboende i Spanien i god tid och vi hann ses innan han lämnade mig hos mamma. Vi pratar varje dag och man kan se film ihop på distans. Mitt jobb sköter jag så gott det går. Och så blir jag upprörd. Det är någonting som inte stämmer.

Är det logiskt att säga att vi ska skydda äldre och samtidigt inte ordna så att en del av skyddsutrustningen i god tid hamnar inom äldreomsorgen? På vår tjugonde dag i karantän läser jag att smitta finns på vart tredje äldreboende i Stockholm. Hur det ser ut när du läser det här vågar jag inte drömma om. Alla vet att de som bor på särskilda boenden är multisyjuka. Varför fanns då inte utrustning och tester där tidigt? För både personalens och de boendes skull. Är det logiskt att förbjuda besök av friska anhöriga samtidigt som

ett stort antal anställda går emellan ett stort antal äldre, både friska och sjuka. Är det en åtgärd som står i proportion till hur andra företeelser hanteras, att förbjuda? Har smittspårning visat att det är anhöriga som tar med sig smittan in? Många som är barn till äldre-äldre är själva i karantän och väldigt försiktiga. Eller ligger faran i hur omsorgen organiseras? Vad säger oss erfarenheten om farorna i att anhöriga inte längre har någon på plats insyn i sina närståendes förhållanden?

Hur kan det vara logiskt att förbjuda att en döende person ska få ha anhöriga hos sig samtidigt som annat, som av och resor till skidorter, är upp till vårt eget omdöme. Vad kommer det att lämna oss med för kollektiv skuld att etik och självklara värden som att hålla en döende i handen inte längre gäller?

Vad hade hänt om mamma, som vi barn ville, hade flyttat till ett äldreboende och nu fått veta att hon inte fick ta emot besök. Att hon kanske inte ens fick komma ut på promenad varje dag. Att allt detta gäller på obestämd tid. Hon som inte hör oss i telefon och inte på någon digital plattform heller. Hon som är fysiskt rörlig, beroende av stimulans och av frisk luft. Hon som har ett stort behov av att känna sig älskad.

Jag hade behövt ta hem henne då. Instängd utan kontakt med yttervärlden, hela tiden påmind om en dödlig smitta, som kan bäras av personalen eller andra boende, när man vet att livet snart tar slut. Det hade varit tortyr för henne. Dessutom med känslan av att vi lämnat henne där åt sitt öde.

Under allt vi gör pratar hon mycket och intensivt. Hon blir arg när hon inte hör eller förstår vad jag säger. Ibland blir jag irriterad på henne, för att hon triggar grejer som jag levt med sen jag var ett litet barn. Då skäms jag.

Jag gör gröt till henne och tar nåt lätt själv. Klockan halv åtta ska hon ha sin kvällsmedicin, sen sover hon och allt blir lugnt. Vår tjugonde dag har gått.

Anna Fredriksson